

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Eneolit

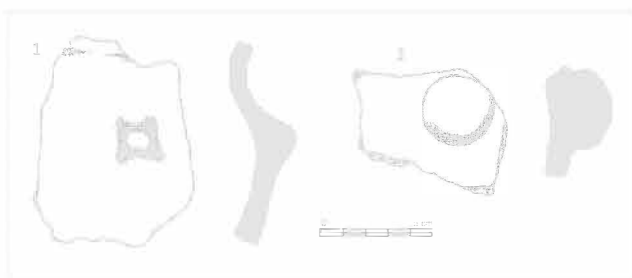
Eneolithic

Äneolithikum

BOSKOVICE (OKR. BLANSKO)

Masarykovo náměstí, parc. č. 81. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum na stavbě víceúčelového objektu (viz kap. Doba bronzová, Doba železná, Doba římská, podrobně Středověk a novověk) odkryl na ploše podsklepené části novostavby také dno větší části rozsáhlého hliníku mladšího stupně kultury s moravskou malovanou keramikou (obr. 1). Keramické nálezy této kultury se jako intruze vyskytly v dalších objektech a ojedinele pocházejí také z pravěké kulturní vrstvy. Osídlení této kultury bylo zjištěno již při záchranném výzkumu A. Štrofa v roce 1999 (Dostál, Štof 2001).

Obr. 1: Boskovice (okr. Blansko). Keramika (výběr). Fig. 1: Boskovice (Bez. Blansko). Keramik (Auswahl).

Zuzana Pančíková

Literatura

Dostál, P., Štof, A. 2001: Průzkumné práce a archeologický výzkum na Masarykově náměstí v Boskovicích. *Ve službách archeologie* II, 25–36.

Resumé

Boskovice (Bez. Blansko), Masaryk Platz, Parz. Nr. 81. Mährische bemalte Keramik. Siedlung. Rettungsgrabung.

BOSKOVICE (OKR. BLANSKO)

„Pod Horkou“. KZP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Doposud neznámá pravěká lokalita s nadmořskou výškou 360–366 m n. m. se nachází ve východní části intravilánu města Boskovice. Tato poloha náleží z užšího geomorfologického hlediska severní části úrodného údolí

Boskovické brázdy, v širším pojetí pak oblasti Malé Haně. Na ZM ČR 1:10 000, list 24-14-10, je místo výzkumu vyznačeno body 343/218, 348/215, 345/208, 337/212 mm od Z/J sekční čáry.

Záchranným archeologickým výzkumem v Boskovicích se podařilo prozkoumat celkem tři sídlištní objekty, přičemž archeologické nálezy obsahoval pouze rozsáhlý objekt K500, který je na základě jeho velikosti a tvaru možné interpretovat jako stavební jámu–hliník. Z objektu bylo vyzvednuto více než 1000 artefaktů v podobě zlomků keramických nádob, broušených a štipaných nástrojů (čepelky, šipka), zvířecích kostí, mazanice a vzorků kamenů. Uvedené nálezy řadí tento objekt do II. fáze lidu kultury zvoncovitých pohárů, kdy zkoumaná lokalita tvořila součást rozsáhlého kulturního komplexu v západní Evropě.

Marek Lečbych

Resumé

A settlement of the second phase of the Bell Beaker culture was discovered by the salvage archaeological excavation on so far an unknown locality in Boskovice (Blansko Dist.) – „Pod Horkou“.

BRNO (K. Ú. BOHUNICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Severně a jižně od středního úseku ulice Kamenice. KZP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2008 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum v severozápadním výběžku katastrálního území městské části Bohunice v souvislosti s pokračováním výstavby Univerzitního kampusu Masarykovy univerzity, a to s budováním fází D, E a F tzv. žluté a zelené etapy Akademického výukového a výzkumného areálu (viz kap. Neolit).

Na severovýchodním okraji sledovaného prostoru byl částečně odkryt patrně značně rozsáhlý hliník, který na základě získaného materiálu náleží kultuře se zvoncovitými poháry. Jedná se o vůbec první doklad aktivity nositelů uvedené kultury na známé polykulturní lokalitě (srov. Přichystal 2008).

Michal Přichystal

Literatura

Přichystal, M. 2008: Brno (k. ú. Bohunice, Nový a Starý Lískovec, okr. Brno-město). In: Z. Čížmář (ed.): *Život a smrt v mladší době kamenné. Katalog výstavy*. Brno-Znojmo, 50–59, 168–169, 287–290.

Resumé

Brno (Kataster Bohunice, Bez. Brno-město). Nördlich und südlich vom Mittelteil der Kamenice Str. Glockenbcherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

BRNO (K. Ú. BOHUNICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Ulice Kamenice. Eneolit. Pohřebiště (?). Náhodný nále.

Dne 15. 7. 2008 se na brněnské pracoviště ÚAPP Brno, v. v. i., dostavil I. Laššák, nastávající student oboru archeologie na ÚAM FF Masarykovy univerzity, a oznámil, že předchozího dne objevil při geodetickém zaměřování výkopu pro opěrnou zeď Biotechnologického inkubátoru – INBIT v severozápadním výběžku katastrálního území městské části Bohunice několik zlomků z jedné pravěké keramické nádoby a patrně lidskou stehenní kost. Zmíněná budova, formálně i funkčně začleněná do rámce Univerzitního kampusu Masarykovy univerzity, se nachází ve východním úseku pravoúhle lichoběžníkovitého prostoru, který vymezují komunikace ulic Kamenice, Netroufalky a Studentská. Vlastní výkop pro opěrnou zeď byl veden podél jejího jižního průčelí, přiléhajícího k ulici Kamenice. Místo leží v nadmořské výšce okolo 278 m, na severovýchodním okraji mírně k severovýchodu ukloněné plošiny, která tvoří sedlo mezi Kamenným vrchem na západě a Červeným kopcem na východě. Zbývající obvod plošiny vymezují svahy na severu prudce spadající k řece Svratce, na jihu pozvolněji klesající k Leskavě, pravému přítoku Svratky. Přesná poloha lokality je na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-04, určena bodem o souřadnicích 299:181 mm od Z:J s. č.

Na základě obdržených informací byla ještě téhož dne provedena prohlídka označeného výkopu. Jak na dně stávající jámy, tak na odkrytých vertikálních profilech však nebyly zjištěny žádné pozůstatky archeologických situací a ani v bezprostředním okolí se nepodařilo získat nějaké další movité předměty. Kontext nálezů tak zůstal neobjasněný, nejspíše se ale jednalo o druhotně přemístěnou část obsahu kostrového hrobu (?), jenž mohl být případně porušen již dříve při hloubení základů pro vlastní Biotechnologický inkubátor. Tato aktivita, započatá v únoru roku 2008, totiž nebyla investorem – Jihomoravským krajem – pracovníkům ÚAPP Brno, v. v. i., ohlášena. Stavba byla náhodně zaznamenána teprve v březnu, kdy už byla celá suterénní část odbagrována a vybetonována. Větší zlomky patrně hrncovité nádoby se visle hřebenovaným spodkem, objevené spolu s levou stehenní kostí dítěte zemřelého ve věku asi 10–12 let (věková kategorie infans III), umožňují jen rámcově časové zařazení uvažovaného celku do pozdní doby kamenné. Nejbližší soudobé objekty byly odkryty v západním sousedství lokality při roz-

šiřování středního úseku ulice Kamenice v letech 2006 a 2007 a nově při výstavbě fáze D tzv. žluté etapy Akademického výukového a výzkumného areálu Univerzitního kampusu v roce 2008. Vedle sídlištních jam kultury s kanelovanou keramikou (Přichystal 2007, kde ale předběžně datovány nesprávně do kultury s nálevkovitými poháry nebo jevišovické kultury) a se zvoncovitými poháry (viz výše) zde byl porušen i jeden pravěký lidský kostrový pohřeb (Kala, Přichystal 2008).

Jiří Kala, Michal Přichystal

Literatura

Kala, J., Přichystal, M. 2008: Brno (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 49, 270–271.

Přichystal, M. 2007: Brno (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 48, 355–356.

Resumé

Brno (Kataster Bohunice, Bez. Brno-město). Kamenice Str. Äneolithikum. Gräberfeld (?). Zufallsbefund.

BRNO (K. Ú. BOSONOHY, OKR. BRNO-MĚSTO)

„Cihelna“. KZP. Sídlíště. Sběr a výkop.

Z bývalé cihelny Gustava Klimenta je již známo lengyelské osídlení fáze Ib MMK/MOG (Kazdová 1977–1978; Oliva 1990; Trampota 2008). V. Drmola, který zde prováděl sběry a vybíral archeologický materiál z rozrušených objektů při těžbě hlíny, našel nejen materiál lengyelské kultury, ale i kultury zvoncovitých pohárů. Naleziště je známo z dřívějších výzkumů (Ondráček, Dvořák, Matějčková 2005, 36–37). Získaný eneolitický materiál sestává především z keramiky a štípané industrie. Drmola sbírka obsahuje i množství osteologického materiálu, jeho kulturní kontext však není zřejmý, proto by jeho analýza nebyla příliš relevantní. Byť jsou na Brněnsku hlavní suroviny ŠI použité v KZP (Přichystal, Šebela 2007) shodné s lengyelskými surovinami (Kuča 2008), u této industrie se předpokládá především lengyelský původ, neboť v tomto období dosáhlo zpracování ŠI na sídlištních největšího objemu v pravěku (Trampota v tisku). Pouze šipka (obr. 2: 5) vyrobená z rohovec typu Krumlovský les, variety II jednoznačně patří do kultury KZP.

Mezi keramickým materiálem je nejvýraznějších několik fragmentů zdobených zvoncovitých pohárů v jejichž výzdobě se střídá motiv širšího, radélkem zdobeného pásu s nezdobenými zónami a dále s různými motivy tvořených především jednohrotým kolkem různého obrysu, vyskytují se i vertikální linie. Na dvou fragmentech (obr. 2: 10, 12) se nacházejí zbytky bílé inkrustace. Povrch tří červených kusů je hlazený (obr. 2: 10–12), zbylé fragmenty (obr. 2: 4–9) měly žlutou barvu s místním černošedým zakouřením a s výzdobou s nižší precizností.

Fragment džbánu s plynulou esovitou profilací (obr. 2: 13) se nejvíce podobá tzv. pohárovým džbánům (D1, Ondráček, Dvořák, Matějčková 2005, 12), jeho nevyrazná profilace však toto zařazení komplikuje.